

Veiligheidsprotocol

Voorwoord

Op de Paulusschool bieden we een veilig leerklimaat, we zorgen dat kinderen zich optimaal kunnen ontwikkelen en we streven ernaar incidenten te voorkomen. Zoals ongepast gedrag, intimidatie, pesten, diefstal en agressie. Daarom investeren we in een goede vertrouwensband, prettig klimaat en heldere regels over hoe je met elkaar omgaat.

Daarnaast richten we onze aandacht op de protocollen die we hanteren bij ongepast gedrag.

In dit veiligheidsprotocol beschrijven we hoe we omgaan met pesten en grensoverschrijdend gedrag. Te weten:

1. Pestprotocol
2. Protocol schorsing en verwijdering

Onze visie op pedagogisch klimaat:

Als Paulusschool willen wij een afspiegeling zijn van de totale maatschappij waarin wij leven. Een maatschappij die democratisch is, waarin mensen voor hun mening mogen en durven uitkomen, en elkaars mening en ideeën kunnen respecteren. Het grote belang van het kunnen en willen leven in een maatschappij waarin niet gediscrimineerd wordt op basis van geloofsovertuiging, culturele achtergronden, nationaliteit, of op welke wijze dan ook staat in ons onderwijs voorop.

Het is in onze ogen van groot belang, dat de kinderen zich in onze school thuis voelen. Wij streven naar een prettige, ontspannen en open sfeer, waarin de kinderen zich gerespecteerd voelen, en ervaren dat er voor iedereen, ongeacht capaciteiten en vaardigheden, de nodige belangstelling en aandacht is. Een dergelijke werksfeer, ook wel pedagogisch klimaat genoemd, vormt een basisvoorwaarde voor het bereiken van goede onderwijsleerresultaten en een positieve ontwikkeling van de kinderen. Belangrijk kenmerk binnen dit pedagogisch klimaat is dus een kindvriendelijke onderwijsleeromgeving, waarbij **een gevoel van veiligheid en geborgenheid** bij de kinderen de grondslag vormt.

Op de Paulusschool begeleiden we de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen met behulp van “De Vreedzame School”. De handvatten van “de Vreedzame School” zijn hiervoor zeer geschikt. Het is een goed structureel middel om pestgedrag maar ook ander grensoverschrijdend gedrag minimaal te houden. Hiermee werken wij preventief aan een veilig klimaat.

INHOUD

1.	Waarom een pestprotocol?	4
2.	Achtergrondinformatie	5
2.1	Wat verstaan wij onder pesten?	5
2.2	Kenmerken van de pestkop	6
2.3	Kenmerken van de gepeste	7
2.4	Signalen, die wijzen op pestgedrag	7
3.	Op welke wijze wordt in onze school gewerkt aan het voorkomen van pestgedrag?	9
4.	Hoe wordt er gehandeld in situaties, waarin pestgedrag wordt signaleerd? Routekaart pestprotocol	10
5.	Welke gedragsregels worden in de groep gehanteerd?	12
6.	Bij dit protocol behorende hulpmiddelen en informatiebronnen	12
7.	Protocol schorsing en verwijdering, waarom dit protocol?	13
7.1	Waarom een protocol schorsing en verwijdering?	13
7.2	Wat verstaan wij onder grensoverschrijdend gedrag?	13
7.3	Routekaart bij aanhoudend grensoverschrijdend gedrag	14

Bijlagen

Bijlage 1: Routekaart pestprotocol	16
Bijlage 2: Routekaart grensoverschrijdend gedrag	18

1. Waarom een pestprotocol?

Binnen de school doen zich buitengewoon veel situaties voor, waarin kinderen zich heel kwetsbaar opstellen binnen de leerlinggroep, of bijvoorbeeld bij het spelen op het plein. Situaties, die gemakkelijk kunnen leiden tot gevoelens van ontevredenheid, jaloezie en je achtergesteld of zelfs genegeerd voelen. Dergelijke situaties kunnen makkelijk leiden tot pestgedrag. Er wordt een slachtoffer gezocht en gevonden. Er worden nog wat meelopers gevonden, en de basis voor een peestsituatie, met alle negatieve gevolgen van dien, is gelegd en kan worden opgestart.

Pestgedrag is een niet te ontkennen fenomeen, dat zich voordoet bij zowel kinderen als bij volwassenen. Een fenomeen dat zich op een brede schaal voordoet, niet alleen binnen het gezin, in de hobbyclub, de voetbalvereniging en in en rondom de school, maar ook op een nog veel bredere schaal binnen de samenleving. Denk bijvoorbeeld aan pestgedrag van volwassenen binnen de werkomgeving. Ook internetpesten behoort hiertoe.

Met behulp van dit pestprotocol willen wij het pestgedrag binnen onze school niet alleen aanpakken nadat een peestsituatie is gesignaleerd, maar ook pestgedrag voorkomen, door dit gedrag met al zijn aspecten, gevolgen en de erbij horende rollen van pester, meeloper en gepeste bespreekbaar te maken.

Vanuit “de Vreedzame School” zijn afgesproken regels in de leerlinggroepen duidelijk zichtbaar opgehangen, en met de kinderen besproken. In de gangen van de school zijn afspraken van “de Vreedzame School” duidelijk zichtbaar opgehangen. Bij de aanpak van gesignaleerd pestgedrag worden ook de ouders intensief betrokken, omdat pestgedrag zich niet alleen hoeft te beperken tot de school en omdat oorzaken van pestgedrag niet alleen binnen de school, maar vaak ook buiten de school kunnen liggen.

Dit pestprotocol is een middel om de volgende doelstellingen te bereiken:

- De leerkrachten kunnen het pestgedrag signaleren en onderkennen.
- Het pestprotocol vormt een plan van aanpak ten aanzien van:
 - Het voorkomen van pestgedrag
 - Het tijdig signaleren van pestgedrag
 - Het remediëren van pestgedrag
 - De samenwerking tussen ouders en school om pestgedrag te voorkomen en te remediëren

Met dit pestprotocol hopen wij als leerkrachten van onze school, samen met de leerlingen en ouders een positieve en effectieve bijdrage te kunnen leveren aan het voorkomen en bestrijden van pestgedrag.

2. Achtergrondinformatie

2.1 Wat verstaan wij onder pesten?

Het verschijnsel pesten is een zondebokfenomeen. Dit houdt in dat leden van een groep om een bepaalde reden een soortgenoot mishandelen. Een fenomeen dat niet alleen bij mensen voorkomt, maar ook in de dierenwereld bij bijvoorbeeld kippen, apen en katten is aangetoond. Pesten heeft duidelijk andere kenmerken dan plagen. Uit een plaagsituatie kan echter een pestsituatie voortvloeien.

Een duidelijk overzicht van de kenmerken van PLAGEN en PESTEN, en de gevolgen van dit gedrag vormt een basis voor het signaleren van pestgedrag:

Pesten en plagen, waar zit het verschil?

PLAGEN	PESTEN
<ul style="list-style-type: none">● Is onschuldig, en gebeurt onbezonnen en spontaan. Gaat soms gepaard met humor.	<ul style="list-style-type: none">● Gebeurt berekenend (men weet meestal vooraf goed, wie, hoe en wanneer men gaat pesten). Men wil bewust iemand kwetsen of kleineren.
<ul style="list-style-type: none">● Is van korte duur, of gebeurt slechts tijdelijk.	<ul style="list-style-type: none">● Is duurzaam: het gebeurt herhaaldelijk, systematisch en langdurig (stopt niet vanzelf en na korte tijd).
<ul style="list-style-type: none">● Speelt zich af tussen 'gelijken' ('Twee honden vechten om hetzelfde been').	<ul style="list-style-type: none">● Ongelijke strijd. De onmachtsgevoelens van de gepeste staan tegenover de machtsgevoelens van de pestkop.
<ul style="list-style-type: none">● Is meestal te verdragen, of zelfs leuk maar kan ook kwetsend of agressief zijn.	<ul style="list-style-type: none">● De pestkop heeft geen positieve bedoelingen en wil pijn doen, vernielen of kwetsen.
<ul style="list-style-type: none">● Meestal één tegen één.	<ul style="list-style-type: none">● Meestal een groep (pestkop en meelopers) tegenover één geïsoleerd slachtoffer.
<ul style="list-style-type: none">● Wie wie plaagt, ligt niet vast. De tegenpartijen wisselen keer op keer.	<ul style="list-style-type: none">● Er bestaat een neiging tot een vaste structuur. De pestkoppen zijn meestal dezelfde kinderen, net zoals de slachtoffers (mogelijk wisselend door omstandigheden).

GEVOLGEN

- 'Schaafwond' of korte draaglijke pijn (hoort bij het spel). Wordt soms ook als prettig ervaren ('Plagen is kusjes vragen').
- De vroegere relaties worden vlug weer hersteld. De ruzie of het conflict wordt spoedig bijgelegd.
- Men blijft opgenomen in de groep.
- De groep lijdt er niet echt onder.

GEVOLGEN

- Indien niet tijdig wordt ingegrepen, kunnen de gevolgen (zowel lichamelijk als psychisch) heel pijnlijk en ingewikkeld zijn en ook lang naslepen.
- Het is niet gemakkelijk om tot betere relaties te komen. Het herstel verloopt heel moeizaam.
- Isolement en grote eenzaamheid bij het gekwetste kind. Aan de basisbehoefte om 'bij de groep te horen' wordt niet voldaan.
- De groep lijdt onder een dreigend en onveilig klimaat. Iedereen is angstig, en men wantrouwt elkaar. Er is daardoor weinig openheid en spontaniteit. Er zijn weinig of geen echte vrienden binnen de groep.

2.2 Kenmerken van de pestkop kunnen zijn:

Alhoewel wij niet zomaar iemand een etiket van 'pestkop' kunnen opplakken op basis van een of meer van de volgende kenmerken is toch in de praktijksituatie gebleken, dat bij kinderen die pesten, vaak één of meer van de volgende kenmerken opvallen:

- Staat vrij positief tegenover geweld, agressie, en het gebruik van stoere taal.
- Imiteert graag agressief gedrag.
- Is vlugger agressief, gebruikt meer geweld.
- Lijkt assertief: zegt spontaan wat hij denkt of voelt. Komt uit voor zijn mening.
- Is vrij impulsief.
- Heeft de neiging anderen te overroepen of te domineren om controle te houden, maar is misschien minder zeker dan het lijkt.
- Wil het middelpunt zijn en is vlug jaloers.
- Is meestal fysiek sterker of omringd door sterke vrienden die zijn gezag respecteren.
- Heeft moeite met regels en grenzen
- Schat situaties verkeerd in.
- Schat de gevolgen van zijn gedrag verkeerd in.
- Heeft het moeilijk met stress of spanning, die van buitenaf wordt opgelegd (proefwerken, agressie van ouders, etc.).
- Lijdt vaak aan een negatieve faalangst.
- Hoe onveiliger hij zich voelt, hoe groter de behoefte aan een zondebok.
- Is niet noodzakelijk dommer of slimmer dan de rest.
- Geniet respect uit angst en niet uit waardering.
- Heeft een zwak inlevingsvermogen, is vooral met zichzelf bezig en houdt geen rekening met anderen.

2.3 Kenmerken van de gepeste kunnen zijn:

Alhoewel wij niet zomaar iemand een etiket van 'gepeste' kunnen opplakken op basis van een of meer van de volgende kenmerken, is toch in de praktijksituatie gebleken, dat bij kinderen die gepest worden, vaak een of meer van de volgende kenmerken opvallen:

- Houdt niet van geweld en agressief of onbeschoft taalgebruik.
- Weet niet hoe hij met agressie van anderen om moet gaan.
- Is meestal fysiek zwakker.
- Is eerder in zichzelf gekeerd.
- Is geneigd zich onderdanig of gediensstig te gedragen.
- Is onzeker in zijn sociale contacten.
- Durft niet op te komen voor zichzelf.
- Heeft vaak een lage dunk van zichzelf en gelooft uiteindelijk, dat hij het verdient om gepest te worden.
- Voelt zich vaker eenzaam dan andere kinderen.
- Voelt niet goed aan, welke regels of normen er binnen de groep gelden.
- Reageert niet op de gepaste manier op druk: Begint te huilen, of gedraagt zich slaafs, gaat klikken of vleien, probeert zich vrij te kopen met snoep of geld, probeert de pestkoppen na te bootsen, maar faalt daarin.

Bron: Eduforce

2.4 Signalen, die wijzen op pestgedrag

Vaak kunnen door middel van een goede observatie al bepaalde signalen van pestgedrag worden opgevangen. Door het goed observeren van kinderen in de verschillende onderwijsleersituaties en spelsituaties kunnen pestsituaties al in een vroeg stadium worden gesignaleerd en kan op gepaste wijze worden ingegrepen.

Signalen bij de gepeste:

- Het kind heeft blauwe plekken, of schrammen, gescheurde kleren, beschadigde boeken, en 'verliest' sportkleren en eigendommen. Let zeker op, als het kind normaliter niet slordig is. Ook als het niet weet hoe de signalen er gekomen zijn, of excuses zoekt, is er vaak meer aan de hand.
- Het kind maakt zich het liefst onzichtbaar. Zelfs zonder zichtbare aanleiding gedraagt het zich als een geslagen hondje. Het is vaak verdrietig of neerslachtig, of heeft onverwachte stemmingswisselingen met driftbuien.
- In sommige gevallen is het onhandelbaar, agressief en overspannen.
- Het staat dikwijls alleen op de speelplaats; er komen geen vriendjes thuis om te spelen en het wordt ook niet uitgenodigd om te komen spelen, of te komen op feestjes en logeerpartijen.
- Het kind zoekt het veilige gezelschap van de leerkracht of de leider.
- Als er groepjes worden gekozen, wordt het kind als laatste gekozen, of het blijft over.
- De schoolresultaten worden opeens veel slechter.
- Het kind is vaak afwezig, letterlijk of figuurlijk. Het vlucht weg in de fantasie en zorgt ervoor dat het zo nipt mogelijk op tijd op school komt, en is meteen na de bel weer weg. Op zondagavond of voor het kind naar een club moet, is het bijzonder gestresst, en zoekt redenen om niet naar school of naar de club te moeten.

Signalen bij de pestkop:

- Het kind heeft blauwe plekken of schrammen en besmeurde of gescheurde kleren van de slachtoffers, die zich hebben verdedigd.
- Zijn vriendjes zijn volgzame meelopers, die wachten op instructies van de pestkop.
- Het kind vindt het moeilijk om samen te spelen of samen te werken, omdat het altijd de baas wil zijn.
- Het verdraagt het slecht om afhankelijk te zijn van het toeval, of van de bekwaamheid of onbekwaamheid van anderen.
- Het kind verdraagt geen kritiek en wordt boos als zijn positieve beeld van zichzelf ter discussie wordt gesteld, al is het ook maar door een grapje.
- Zijn vriendjes zijn gelijkgezinden. Ze spreken vaak negatief of kleinerend over bepaalde kinderen. Wie niet bij de groep hoort, is een zwakkeling of zelfs een vijand. Ze kiezen agressieve idolen uit sport, muziek of film.
- De pestkop is regelmatig brutaal tegenover een zwakker gezinslid. Dit kan ook een ouder zijn.
- De pestkop kan zich moeilijk inleven in de gevoelens van anderen en heeft weinig of geen schuldgevoelens.
- Het kind kan moeilijk grenzen aanvaarden die door anderen worden opgelegd en verdraagt geen kritiek.
- Je krijgt de indruk, dat het kind een dubbelleven leidt: thuis of tegenover de leraar is het volzaam en braaf, maar je hoort klachten over het kind in onbewaakte momenten.

3. Op welke wijze wordt in onze school gewerkt aan het voorkomen van pestgedrag?

Ter voorkoming van pestgedrag zijn in onze school de volgende maatregelen genomen en wordt in onze school de volgende werkwijze gehanteerd.

1. In alle leerlingengroepen worden duidelijke groeps- en gedragsregels gehanteerd ter voorkoming van pestgedrag, die met de leerlingen worden besproken. In groep 3 t/m 8 zijn de groeps- en gedragsregels volgens de leidraad van “de Vreedzame School” op schrift gesteld en hangen duidelijk zichtbaar voor alle leerlingen aan de wand van het lokaal. Tijdens de lessen vanuit de Vreedzame School komen onder andere sociaal emotionele vorming, het bevorderen van wederzijds respect, positief complimenteren en de oplossingsgerichte pestaanpak aanbod.
2. In de groepen 1 en 2 worden de groepsregels en de gedragsregels ten aanzien van ‘pestgedrag’ uitgebreid besproken in kringgesprekken, en worden situaties van ‘pestgedrag’ en situaties waarin de gedragsregels worden overtreden, tijdens het werken in de verschillende werkhoeven direct aangepakt. In het rollenspel wordt in dergelijke situaties gehanteerd. Ook in deze groepen zijn de gedragsregels op schrift gesteld en duidelijk zichtbaar aan de wand van het lokaal opgehangen.
3. De leerkrachten hebben kennis en inzicht m.b.t. alle aspecten van pestgedrag, en zijn vaardig in het signaleren en voorkomen van pestgedrag. Alle leerkrachten gebruiken “de Vreedzame School”.
4. Op ouderavonden en groepsavonden wordt, afhankelijk van de situatie, thematisch aandacht besteed aan alle aspecten van de “Vreedzame school”.
5. Er is voor de aanvang van de lessen, en gedurende de pauzes toezicht op het schoolplein, waarbij duidelijke gedragsregels en afspraken worden gehanteerd.
6. In alle groepen wordt eenmaal per week een les sociaal-emotionele vorming gegeven door middel van het programma met behulp van spelletjes en oefeningen uit “de Vreedzame School”.
7. Tweemaal per schooljaar wordt in de groepen 5 t/m 8 door middel van “de Vreedzame School” een veiligheidsthermometer afgenomen en met de leerlingen besproken. Deze ‘veiligheidsthermometer’ kan voor de leerkracht aanleiding zijn om op groepsniveau aandacht te besteden aan het terugkomen op regels en afspraken.
8. Met hulp van het signaleringsinstrument ZIEN worden de leerlingen structureel gevolgd op welbevinden en betrokkenheid. Daarnaast worden de sociale vaardigheden in kaart gebracht. Op basis van deze gegevens vinden er groeps- en waar nodig individuele interventies plaats.

4. Hoe wordt er gehandeld in situaties, waarin pestgedrag wordt gesignaleerd?

In situaties, waarin pestgedrag wordt gesignaleerd wordt de volgende routekaart gehanteerd:

Routekaart pestprotocol.

Elke leerkracht plaatst deze in de groepsmap. Ook ouders worden geïnformeerd over deze routekaart.

De 'vreedzame school' gaat er van uit dat we op de Paulusschool pestsituaties aanpakken voordat het pestprotocol in werking treedt.

Hierbij volgen wij de volgende stappen:

1: **Groen**, kind houdt zich aan de afspraken en regels van de Vreedzame School.

- *Onenigheid? In gesprek met de betrokken leerlingen, individueel, samen, steungroep. (Positief, zelf laten verwoorden). Dit m.b.v. onderstaande preventieve gesprekstappen volgens de oplossingsgerichte pestaanpak.*
- **Gesprek met het gepeste kind.** De leerkracht (of ander teamlid) praat met het gepeste kind over de situatie, vraagt of hij/zij hulp wil, en stelt met hem of haar de steungroep samen. Dit is een gemengde groep (4-6 leerlingen), waaronder leerlingen die de gepeste noemt als mogelijke helpers, maar ook de pester, meelopers of buitenstaanders; liefst een verdeling van jongens en meisjes.
- **Gesprek met de aangewezen pester.** De leerkracht praat met het kind dat aangewezen is als pester(s) en plaatst hem/haar in de steungroep.
- **Gesprek met de steungroep (zonder de gepeste leerling).** In dit gesprek wordt de steungroep uitgenodigd om de gepeste medeleerling te helpen. Ze worden uitgenodigd om met ideeën en voorstellen te komen. Dit alles met als doel dat het pesten moet stoppen. Zo doen wij een beroep op het verantwoordelijkheidsgevoel van de groep.
- **Tweede gesprek met de gepeste.** Na ongeveer een week bespreekt de leerkracht hoe het nu gaat met de gepeste.
- **Tweede gesprek met de steungroep.** Na ongeveer een week is er ook een gesprek met de steungroep, waarin ieder lid de gelegenheid krijgt om te praten over wat hij/zij heeft gedaan.
- **Tweede gesprek met de pester.** Na ongeveer een week bespreekt de leerkracht hoe het nu gaat met de 'pester'.

N.B. Soms moet deze cyclus nog een of meerdere keren worden herhaald om ervoor te zorgen dat het interactiepatroon blijvend verandert. Voor meer informatie verwijzen we naar hoofdstuk 12 van "de Vreedzame School,".

- *Ouders worden geïnformeerd (naar eigen inschatting).*
- *Ter plaatse uitgesproken maar gebeurt het nog eens of herhaaldelijk, werken de gesprekstappen dus onvoldoende?*

2: **Oranje**, kind dat aangewezen is als pester gaat herhaaldelijk door na de afspraken in groen

- *Ouders worden geïnformeerd.*
- *Voorval wordt genoteerd in Parnassys en MT wordt op de hoogte gesteld.*
- *Er volgt een corrigerend gesprek met kind/ouders en leerkracht. Naar gelang de zwaarte van het probleem zal het door het MT begeleid worden.*
- *Er wordt een contract opgesteld. Eventueel met formulier met smileys o.i.d.*

3: **Rood**, Idem als oranje maar bij niet nakomen van de afspraken die gemaakt zijn bij oranje.

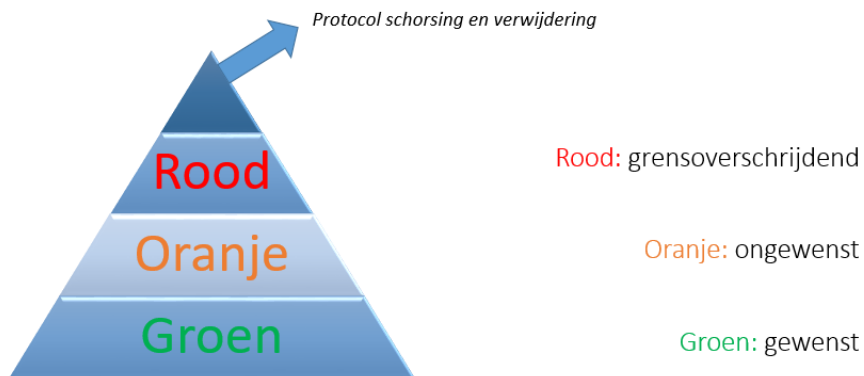
- *Hierbij wordt een laatste waarschuwing gegeven.*
- *Ouders worden op de hoogte gesteld en uitgenodigd door het MT.*
- *Mt overhandigt het beleid rondom schorsing en verwijdering.*

4: Protocol schorsing en verwijdering:

- Er volgt 3 keer een time-out van 1 dag
- 4e keer wordt overgegaan tot een schorsing van max. 5 dagen
- 5e keer wordt de leerling verwijderd van school en overgeplaatst.

Let op: Blijf het probleem altijd positief benaderen, maar gebruik je eigen inzicht om te bepalen of je niet meteen naar een volgende stap/kleur moet gaan. Naar gelang de situatie, overleg met MT. We hebben immers allemaal een pedagogische achtergrond.

Afkoelplek: Soms is het nodig om een leerling tijdelijk te scheiden van de groep of de leerkracht als middel om de leerling tijdelijk uit de situatie te halen waar hij of zij de leeromgeving van anderen verstoort. Het is niet bedoeld als straf. Veel meer om het kind te laten nadenken, én de groep te ontlasten. Iedere bouw heeft een eigen afkoelplek

5. Welke gedragsregels worden in de groep gehanteerd?

Binnen de groep hanteren we de gedragsregels voor de hele groep, daarnaast zijn er algemene regels voor de gehele school.

6. Bij dit protocol behorende hulpmiddelen en informatiebronnen

- Onderwijsleermethode sociaal-emotionele vorming (vreedzame school)
- Zien

Achtergrondinformatie voor leerkrachten en ouders:

- Pesten, gedaan ermee..., Gie Deboutte
- Pesten; wat is het, wat doe je eraan? Gie Deboutte
- Eerste hulp bij gedragsproblemen, Luc Koning

7. Protocol time-out, schorsing en verwijdering Kans en Kleur

7.1 Waarom een protocol time-out, schorsing en verwijdering?

Voor de ontwikkeling van kinderen is een veilige omgeving van essentieel belang. Om deze veilige omgeving te vormen is het pedagogisch klimaat binnen de groep en de school het uitgangspunt. Dit heeft binnen alle scholen van Kans & Kleur de aandacht.

Vanuit de visie op het pedagogisch klimaat is er een pedagogische huisstijl per school en zijn er schoolafspraken en groepsregels. Vanuit het pedagogisch klimaat gaat een preventieve werking gericht op het gedrag.

Het kan echter voorkomen dat een leerling zich niet (kan) houden aan de afgesproken regels, de sancties die hiervoor gelden zijn ook binnen de school afgesproken. Uiteraard kunnen er individuele verschillen tussen de leerlingen zijn. Als deze sancties niet voldoende werken dan zal de school verdere maatregelen nemen. In dit protocol staan de maatregelen die gelden voor alle scholen van Kans & Kleur en waar alle scholen zich aan dienen te houden. Uitgangspunt is dat de scholen maximale inzet plegen om time-out, schorsing en verwijdering te voorkomen.

We gaan over op het stappenplan van time-out, schorsing of verwijdering;

Nadat is gebleken dat de school specifieke sancties onvoldoende effect hebben op het gedrag van de leerling.

- Wanneer kinderen aanhoudend wangedrag of storend gedrag vertonen en hiermee de veiligheid van zichzelf en/of van anderen in het gevaar brengt;
- In extreme situaties, waarbij de aanwezigheid van de leerling als lichamelijk of psychisch bedreigend wordt ervaren door medeleerlingen en/of medewerkers.
- Bij ernstig wangedrag van de ouder(s) waardoor de ouders een bedreiging vormen voor de orde, rust en/of veiligheid op school.
- Wanneer gedrag van ouders samenwerking onmogelijk maakt waardoor de school het wangedrag van de leerling niet effectief kan aanpakken.

7.2 Wat verstaan wij onder grensoverschrijdend gedrag?

Verbaal: schelden, bedreigen, schreeuwen

Non-verbaal: slaan, schoppen, spugen, duwen, spullen bewust kapot maken, buitensluiten, kleineren, manipuleren.

Handelingen: Stelen, gevaarlijke voorwerpen meenemen, ongewenste intimiteiten

Social media: bedreigen, zwartmaken, verspreiden seksueel getint materiaal, bij Whatsapp kinderen buitensluiten (in overleg met ouders), manipuleren, kleineren.

Schorsing en verwijdering kan plaats vinden bij grensoverschrijdend gedrag dat hier als volgt wordt omschreven: 'bij ernstig grensoverschrijdend gedrag is er sprake van dat een leerling en/of ouder bij herhaling dan wel in ernstige mate de in de vestiging geldende regels overtreedt of zich schuldig maakt aan ernstig ontoelaatbaar gedrag, waarbij er sprake is van een verstoring van de rust of het onderwijsleerproces dan wel er sprake is van verstoring van de mentale c.q. fysieke veiligheid op school'.

7.3 Routekaart bij aanhoudend grensoverschrijdend gedrag

Leerlingen die:

- *Zich herhaaldelijk agressief gedragen naar schoolgenoten*
- *Zich herhaaldelijk agressief gedragen naar personeel*
- *Zeer storend gedrag vertonen in de klas en in de school*

Voor deze groep kinderen is het noodzakelijk een aantal afspraken te maken en de volgende stappen te zetten:

1. De laatste waarschuwing;

Bij herhaling van gedrag zoals eerder benoemd, brengen wij de ouders op de hoogte. Wij overhandigen het beleid rond schorsing en verwijdering. De leerling krijgt de laatste waarschuwing. De stappen die voorafgaan aan de laatste officiële waarschuwing vallen onder schooleigen beleid.

2. Time-out; Vindt gedrag waar de leerling op aangesproken is, nogmaals plaats, dan gaan we over tot een time-out. Het besluit hiertoe neemt de directeur.

Dit betekent dat de leerling een dag de toegang tot de groep ontzegd wordt. De leerling moet buiten de groep onder toezicht schoolwerk maken. De leerkracht bepaalt welk werk de leerling moet uitvoeren. De leerling mag niet deelnemen aan de groepslessen en de pauzes.

De directeur brengt de ouders op de hoogte. Er komt een schriftelijke melding van de time-out voor de ouders en in het dossier van de leerling, hierin wordt verwezen naar het beleid. De school vermeldt het incident in de incidentenregistratie. Daarnaast wordt vermeld wat de gevolgen zijn als de leerling een tweede time-out krijgt.

3. Tweede time-out;

Bij de tweede time-out brengt de schoolleiding het College van Bestuur op de hoogte. De directeur en de intern begeleider overleggen over de vervolgstappen, welke maatregelen worden genomen om de derde keer te voorkomen en melden de leerling aan voor bespreking in het Extern Zorg Team. Daarbij is tenminste de schoolmaatschappelijk werker aanwezig. Verder kan de schoolleiding bijvoorbeeld de leerplichtambtenaar, de schoolcontactpersoon en/of de jeugdarts of jeugdverpleegkundige van de GGD uitnodigen. De directeur informeert de ouders en de leerling wat de gevolgen zijn als de leerling een derde time-out krijgt.

4. Derde time-out;

De schoolleiding geeft maximaal drie keer tot een time-out aan eenzelfde leerling gedurende de gehele schoolperiode. Na de derde keer brengt de schoolleiding opnieuw de ouders op de hoogte van het beleid en de gevolgen van deze derde time-out.

5. Schorsing;

Als er voor de vierde keer sprake is van wangedrag gaat de schoolleiding over tot schorsing*. Artikel 40c WPO is hier van toepassing. Dit is een tijdelijke verwijdering van maximaal vijf schooldagen, waartoe de schoolleiding overgaat na overleg met de leerkracht, intern begeleider en voorzitter College van Bestuur. De voorzitter College van Bestuur neemt het besluit tot schorsing.

De leerling krijgt huiswerk mee, dit wordt verzorgd door de leerkracht. De school verzorgt twee keer in de week instructie voor de leerling. De schoolleiding brengt de ouders op de hoogte van het schorsingsbesluit. In het schorsingsbesluit staan de redenen van de schorsing, de ingangsdatum en de duur van de schorsing en de bezwaarclausule. Als de ouders het niet eens zijn met de inhoud van het besluit, kunnen zij binnen zes weken na dagtekening een bezwaarschrift indienen. De directeur deelt vervolgens de schorsing schriftelijk mee aan de ouders, de leerplichtambtenaar en het College

van Bestuur van Kans & Kleur. De directeur brengt de inspectie van het onderwijs op de hoogte van de schorsing via het formulier op de site van de inspectie (internet schooldossier).

De school gebruikt de schorsingsperiode om met ouders, de coördinator van het Centrum Passend Onderwijs en andere deskundigen de onderwijsbehoeften nader vast te stellen en te onderzoeken hoe en waar de leerling het beste verder onderwijs kan volgen. In dit overleg wordt ook besproken wat de gevolgen zijn als de leerling opnieuw op zijn gedrag moet worden aangesproken.

6. Verwijdering; artikel 40 lid 11 WPO is van toepassing

Als er na de schorsing geen verbetering in het gedrag is en er nog geen andere oplossing gevonden is dan kan bij het volgende ontoelaatbare gedrag worden overgegaan tot verwijdering. Tegelijk met het voornemen tot verwijdering en vóórdat overgegaan wordt tot een besluit, nodigt het bestuur de ouders uit voor een gesprek. Het bevoegd gezag stelt de ouders schriftelijk in kennis van het voornemen tot verwijdering en geeft aan welke stappen achtereenvolgens gezet worden en wat er in de periode waarin de procedure loopt van de ouders en de leerling wordt verwacht. Ouders worden ook expliciet verwezen op de mogelijkheid om bezwaar aan te tekenen tegen het voornemen. Zij krijgen hiervoor een periode van maximaal zes weken. De leerplichtambtenaar en de inspectie ontvangen een afschrift van de brief met het voornemen tot verwijdering.

De school moet er vervolgens voor zorgen dat voor de leerling binnen een periode van acht weken een plaats gevonden is op een passende school en dat de leerling in die periode, indien enigszins mogelijk, niet thuis komt te zitten. De school blijft er in de totale periode van de procedure verantwoordelijk voor dat de leerling zo normaal mogelijk onderwijs kan blijven volgen. Onderdeel van de procedure kan zijn dat de leerling eerst voor een beperkte periode wordt geschorst, conform de daarvoor geldende spelregels.

De leerplichtambtenaar stelt zich regelmatig actief op de hoogte van de voortgang van het totale traject van verwijdering en ondersteunt en bemiddelt waar nodig en mogelijk bij het zoeken naar een passende andere school. De inspectie heeft in dit proces formeel geen bemoeienis. Wel kijkt ze, desgewenst, op afstand mee en kan in een incidenteel geval bemiddelen bij het zoeken naar een passende oplossing.

Definitieve verwijdering van een leerplichtige leerling kan slechts na het volledig doorlopen van de totale procedure en via een schriftelijke mededeling aan de ouders. Het ligt voor de hand dat een school over deze definitieve stap eerst overleg voert met de betrokken leerplichtambtenaar om er zeker van te zijn dat de procedures zorgvuldig zijn doorlopen. Leerplicht en inspectie ontvangen een afschrift van de betreffende brief, waarin ook weer de mogelijkheid van het aantekenen van bezwaar moet zijn opgenomen.

Als de procedure, ondanks alle geleverde inspanningen, niet resulteert in plaatsing van de leerling op een andere school, dan kan het bevoegd gezag overgaan tot het uitschrijven van de leerling. De leerplichtambtenaar zal zich vanaf dat moment actief moeten blijven inzetten om de leerling alsnog en zo snel mogelijk onderwijs te laten volgen.

NB: Een besluit tot verwijdering is pas mogelijk nadat een andere school (BO of S(B)O) is gevonden om de leerling op te nemen of wanneer aantoonbaar is dat het bevoegd gezag, gedurende acht weken, er alles aan heeft gedaan om de leerling elders geplaatst te krijgen. De ouders hebben ook hier een bezwaarmogelijkheid. Als er bezwaar is gemaakt, dan beslist het bevoegd gezag binnen vier weken.

In extreme situaties waarbij door wangedrag van leerling of ouders de veiligheid van leerlingen en/of medewerkers acuut en zeer ernstig in het geding is, kan het College van Bestuur besluiten direct over te gaan tot schorsing of het voornemen tot verwijdering zonder time-out. Het College van Bestuur dient dan wel te motiveren wat het veiligheidsrisico is.

Bijlagen

Bijlage 1: Routekaart pestprotocol

Op de Paulusschool gelden er regels voor onze leerlingen. Enerzijds zijn er de algemene gedragsregels en anderzijds zijn er de afspraken die we met individuele leerlingen of met groepen maken op basis van “de Vreedzame School”.

Het is belangrijk voor zowel de leerlingen als de begeleiders/ teamleden om te weten hoe de regels nageleefd worden en wat de consequenties zijn als ze niet nageleefd worden.

Om niet allemaal iets anders te doen en zo onduidelijk te zijn naar de leerlingen volgt hier de manier waarop je als teamlid met het niet naleven van regels en afspraken om moet gaan;

Routekaart pestprotocol.

Elke leerkracht plaatst deze in de groepsmap. Ook ouders worden geïnformeerd over deze routekaart.

De ‘vreedzame school’ gaat er van uit dat we op de Paulusschool pestsituaties aanpakken voordat het pestprotocol in werking treedt.

Hierbij volgen wij de volgende stappen:

1: **Groen**, kind houdt zich aan de afspraken en regels van de Vreedzame School.

- *Onenigheid? In gesprek met de betrokken leerlingen, individueel, samen, steungroep. (Positief, zelf laten verwoorden). Dit m.b.v. onderstaande preventieve gespreksstappen volgens de oplossingsgerichte pestaanpak.*
- **Gesprek met het ‘gepeste’ kind.** De leerkracht (of ander teamlid) praat met het gepeste kind over de situatie, vraagt of hij/zij hulp wil, en stelt met hem of haar de steungroep samen. Dit is een gemengde groep (4-6 leerlingen), waaronder leerlingen die de gepeste noemt als mogelijke helpers, maar ook de pester, meelopers of buitenstaanders; liefst een verdeling van jongens en meisjes.
- **Gesprek met de aangewezen ‘pester’.** De leerkracht praat met het kind dat aangewezen is als pester(s) en plaatst hem/haar in de steungroep.
- **Gesprek met de steungroep (zonder de gepeste leerling).** In dit gesprek wordt de steungroep uitgenodigd om de gepeste medeleerling te helpen. Ze worden uitgenodigd om met ideeën en voorstellen te komen. Dit alles met als doel dat het pesten moet stoppen. Zo doen wij een beroep op het verantwoordelijkheidsgevoel van de groep.
- **Tweede gesprek met de gepeste.** Na ongeveer een week bespreekt de leerkracht hoe het nu gaat met de gepeste.
- **Tweede gesprek met de steungroep.** Na ongeveer een week is er ook een gesprek met de steungroep, waarin ieder lid de gelegenheid krijgt om te praten over wat hij/zij heeft gedaan.
- **Tweede gesprek met de ‘pester’.** Na ongeveer een week bespreekt de leerkracht hoe het nu gaat met de ‘pester’.

N.B. Soms moet deze cyclus nog een of meerdere keren worden herhaald om ervoor te zorgen dat het interactiepatroon blijvend verandert. Voor meer informatie verwijzen we naar hoofdstuk 12 van “de Vreedzame School”.

- *Ouders worden geïnformeerd (naar eigen inschatting).*
- *Ter plaatse uitgesproken maar gebeurt het nog eens of herhaaldelijk, werken de gespreksstappen dus onvoldoende?*

2: **Oranje**, kind dat aangewezen is als pester gaat herhaaldelijk door na de afspraken in groen

- Ouders worden geïnformeerd.
- Voorval wordt genoteerd in Parnassys en MT wordt op de hoogte gesteld.
- Er volgt een corrigerend gesprek met kind/ouders en leerkracht. Naar gelang de zwaarte van het probleem zal het door het MT begeleid worden.
- Er wordt een contract opgesteld. Eventueel met formulier met smileys o.i.d.

3: **Rood**, Idem als oranje maar bij niet nakomen van de afspraken die gemaakt zijn bij oranje.

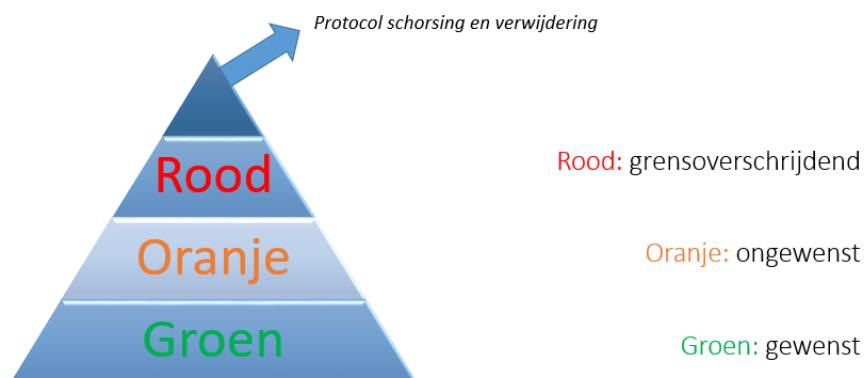
- Hierbij wordt een laatste waarschuwing gegeven.
- Ouders worden op de hoogte gesteld en uitgenodigd door het MT.
- Mt overhandigt het beleid rondom schorsing en verwijdering.

4: Protocol schorsing en verwijdering:

- Er volgt 3 keer een time-out van 1 dag
- 4e keer wordt overgegaan tot een schorsing van max. 5 dagen
- 5e keer wordt de leerling verwijderd van school en overgeplaatst.

Let op: Blijf het probleem altijd positief benaderen, maar gebruik je eigen inzicht om te bepalen of je niet meteen naar een volgende stap/kleur moet gaan. Naar gelang de situatie, overleg met MT. We hebben immers allemaal een pedagogische achtergrond.

Afkoelplek: Soms is het nodig om een leerling tijdelijk te scheiden van de groep of de leerkracht als middel om de leerling tijdelijk uit de situatie te halen waar hij of zij de leeromgeving van anderen verstoort. Het is niet bedoeld als straf. Veel meer om het kind te laten nadenken, én de groep te ontlasten. Iedere bouw heeft een eigen afkoelplek

Bijlage 2: Routekaart bij aanhoudend grensoverschrijdend gedrag

Leerlingen die:

- *Zich herhaaldelijk agressief gedragen naar schoolgenoten*
- *Zich herhaaldelijk agressief gedragen naar personeel*
- *Zeer storend gedrag vertonen in de klas en in de school*

Voor deze groep kinderen is het noodzakelijk een aantal afspraken te maken en de volgende stappen te zetten:

1. De laatste waarschuwing;

Bij herhaling van gedrag zoals eerder benoemd, brengen wij de ouders op de hoogte. Wij overhandigen het beleid rond schorsing en verwijdering. De leerling krijgt de laatste waarschuwing. De stappen die voorafgaan aan de laatste officiële waarschuwing vallen onder schooleigen beleid.

2. Time-out; Vindt gedrag waar de leerling op aangesproken is, nogmaals plaats, dan gaan we over tot een time-out. Het besluit hiertoe neemt de directeur.

Dit betekent dat de leerling een dag de toegang tot de groep ontzegt wordt. De leerling moet buiten de groep onder toezicht schoolwerk maken. De leerkracht bepaalt welk werk de leerling moet uitvoeren. De leerling mag niet deelnemen aan de groepslessen en de pauzes.

De directeur brengt de ouders op de hoogte. Er komt een schriftelijke melding van de time-out voor de ouders en in het dossier van de leerling, hierin wordt verwezen naar het beleid. De school vermeldt het incident in de incidentenregistratie. Daarnaast wordt vermeld wat de gevolgen zijn als de leerling een tweede time-out krijgt.

3. Tweede time-out;

Bij de tweede time-out brengt de schoolleiding het College van Bestuur op de hoogte. De directeur en de intern begeleider overleggen over de vervolgstappen, welke maatregelen worden genomen om de derde keer te voorkomen en melden de leerling aan voor bespreking in het Extern Zorg Team. Daarbij is tenminste de schoolmaatschappelijk werker aanwezig. Verder kan de schoolleiding bijvoorbeeld de leerplichtambtenaar, de schoolcontactpersoon en/of de jeugdarts of jeugdverpleegkundige van de GGD uitnodigen. De directeur informeert de ouders en de leerling wat de gevolgen zijn als de leerling een derde time-out krijgt.

4. Derde time-out;

De schoolleiding geeft maximaal drie keer tot een time-out aan eenzelfde leerling gedurende de gehele schoolperiode. Na de derde keer brengt de schoolleiding opnieuw de ouders op de hoogte van het beleid en de gevolgen van deze derde time-out.

5. Schorsing;

Als er voor de vierde keer sprake is van wangedrag gaat de schoolleiding over tot schorsing*. Artikel 40c WPO is hier van toepassing. Dit is een tijdelijke verwijdering van maximaal vijf schooldagen, waartoe de schoolleiding overgaat na overleg met de leerkracht, intern begeleider en voorzitter College van Bestuur. De voorzitter College van Bestuur neemt het besluit tot schorsing.

De leerling krijgt huiswerk mee, dit wordt verzorgd door de leerkracht. De school verzorgt twee keer in de week instructie voor de leerling. De schoolleiding brengt de ouders op de hoogte van het schorsingsbesluit. In het schorsingsbesluit staan de redenen van de schorsing, de ingangsdatum en de duur van de schorsing en de bezwaarclausule. Als de ouders het niet eens zijn met de inhoud van het besluit, kunnen zij binnen zes weken na dagtekening een bezwaarschrift indienen. De directeur deelt vervolgens de schorsing schriftelijk mee aan de ouders, de leerplichtambtenaar en het College

van Bestuur van Kans & Kleur. De directeur brengt de inspectie van het onderwijs op de hoogte van de schorsing via het formulier op de site van de inspectie (internet schooldossier).

De school gebruikt de schorsingsperiode om met ouders, de coördinator van het Centrum Passend Onderwijs en andere deskundigen de onderwijsbehoeften nader vast te stellen en te onderzoeken hoe en waar de leerling het beste verder onderwijs kan volgen. In dit overleg wordt ook besproken wat de gevolgen zijn als de leerling opnieuw op zijn gedrag moet worden aangesproken.

6.Verwijdering; artikel 40 lid 11 WPO is van toepassing

Als er na de schorsing geen verbetering in het gedrag is en er nog geen andere oplossing gevonden is dan kan bij het volgende ontoelaatbare gedrag worden overgegaan tot verwijdering. Tegelijk met het voornemen tot verwijdering en vóórdat overgegaan wordt tot een besluit, nodigt het bestuur de ouders uit voor een gesprek. Het bevoegd gezag stelt de ouders schriftelijk in kennis van het voornemen tot verwijdering en geeft aan welke stappen achtereenvolgens gezet worden en wat er in de periode waarin de procedure loopt van de ouders en de leerling wordt verwacht. Ouders worden ook expliciet verwezen op de mogelijkheid om bezwaar aan te tekenen tegen het voornemen. Zij krijgen hiervoor een periode van maximaal zes weken. De leerplichtambtenaar en de inspectie ontvangen een afschrift van de brief met het voornemen tot verwijdering.

De school moet er vervolgens voor zorgen dat voor de leerling binnen een periode van acht weken een plaats gevonden is op een passende school en dat de leerling in die periode, indien enigszins mogelijk, niet thuis komt te zitten. De school blijft er in de totale periode van de procedure verantwoordelijk voor dat de leerling zo normaal mogelijk onderwijs kan blijven volgen. Onderdeel van de procedure kan zijn dat de leerling eerst voor een beperkte periode wordt geschorst, conform de daarvoor geldende spelregels.

De leerplichtambtenaar stelt zich regelmatig actief op de hoogte van de voortgang van het totale traject van verwijdering en ondersteunt en bemiddelt waar nodig en mogelijk bij het zoeken naar een passende andere school. De inspectie heeft in dit proces formeel geen bemoeienis. Wel kijkt ze, desgewenst, op afstand mee en kan in een incidenteel geval bemiddelen bij het zoeken naar een passende oplossing.

Definitieve verwijdering van een leerplichtige leerling kan slechts na het volledig doorlopen van de totale procedure en via een schriftelijke mededeling aan de ouders. Het ligt voor de hand dat een school over deze definitieve stap eerst overleg voert met de betrokken leerplichtambtenaar om er zeker van te zijn dat de procedures zorgvuldig zijn doorlopen. Leerplicht en inspectie ontvangen een afschrift van de betreffende brief, waarin ook weer de mogelijkheid van het aantekenen van bezwaar moet zijn opgenomen.

Als de procedure, ondanks alle geleverde inspanningen, niet resulteert in plaatsing van de leerling op een andere school, dan kan het bevoegd gezag overgaan tot het uitschrijven van de leerling. De leerplichtambtenaar zal zich vanaf dat moment actief moeten blijven inzetten om de leerling alsnog en zo snel mogelijk onderwijs te laten volgen.

NB: Een besluit tot verwijdering is pas mogelijk nadat een andere school (BO of S(B)O) is gevonden om de leerling op te nemen of wanneer aantoonbaar is dat het bevoegd gezag, gedurende acht weken, er alles aan heeft gedaan om de leerling elders geplaatst te krijgen. De ouders hebben ook hier een bezwaarmogelijkheid. Als er bezwaar is gemaakt, dan beslist het bevoegd gezag binnen vier weken.

In extreme situaties waarbij door wangedrag van leerling of ouders de veiligheid van leerlingen en/of medewerkers acuut en zeer ernstig in het geding is, kan het College van Bestuur besluiten direct over te gaan tot schorsing of het voornemen tot verwijdering zonder time-out. Het College van Bestuur dient dan wel te motiveren wat het veiligheidsrisico is.